

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Samen werken aan succesvol beleid

Rijksbeleid met gevolgen
voor decentrale overheden

STATIS-GENERAAL

2003-2004

986

3- KAMER
DE AGEN 1999
PARIS, 1800T. 12

Samen werken aan succesvol beleid

Rijksbeleid met gevolgen
voor decentrale overheden

Beleid en regelgeving van de Rijksoverheid kunnen groot effect hebben op decentrale overheden. Nieuwe wetten kunnen gemeenten, provincies en waterschappen extra werk opleveren. Het is belangrijk dat de Rijksoverheid daar rekening mee houdt bij het ontwerpen van het beleid. Zo voorkomen we problemen bij de uitvoering ervan.

Rijksbeleid moet voldoen aan bepaalde normen. Deze normen zijn vastgelegd in de Code interbestuurlijke verhoudingen, onderdeel van het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving. Ook moet rijksbeleid voldoen aan artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet.

In deze brochure vatten we de normen samen. Zo krijgt u een beeld van de eisen waaraan nieuw beleid en regelgeving moet voldoen. De normen gelden ook voor aanpassingen van bestaande wetten en regels.

Om departementen te helpen om wetten volgens de normen op te stellen, heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het BDF Adviesteam gevormd. De adviseurs van de directie Bestuur, Democratie en Financiën

adviseren departementen bij het opstellen van beleid en zijn aanspreekpunt voor vragen over onder andere financiële arrangementen. Voor ieder departement is er een adviseur. Het BDF Adviesteam verzorgt voor BZK de advisering voor de Ministerraad, de onderraden en de ambtelijke voorportalen.

Heeft u vragen over de informatie in deze brochure? Of wilt u meer weten over de normen waaraan beleid moet voldoen? Neem dan contact op met de adviseur van uw departement in het BDF Adviesteam. De adviseur helpt u graag.

BDF Adviesteam
adviseursbdf@minbzk.nl
+31 70 426 65 09

Bestuurlijke normen

Het is belangrijk dat het Rijk goed uitdenkt hoe bestuursorganen nieuw beleid kunnen uitvoeren. Om beleid uitvoerbaar te maken, moeten nieuwe regels voldoen aan de volgende bestuurlijke normen:

1. Het doel van het beleid is duidelijk. Ook is helder welk probleem de nieuwe maatregel oplost. Staat de maatregel in verhouding tot het probleem? Is er geen eenvoudiger oplossing?
2. Het is duidelijk wie welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden krijgt.
3. Decentrale overheden krijgen voldoende vrijheid om het beleid uit te voeren. Het Rijk bemoeit zich niet onnodig met de uitvoering van het beleid op lokaal niveau.
4. Er zijn zo min mogelijk administratieve lasten voor decentrale overheden. Er kleven zo min mogelijk regels en procedures aan nieuw beleid en regelgeving.
5. Het beleid is uitvoerbaar. Decentrale overheden hebben voldoende capaciteit en menskracht om de maatregelen in de praktijk te brengen.
6. Er is rekening gehouden met de invloed van het beleid op de grensregio's. Als de effecten op deze regio's groot zijn, dan moet daarover overlegd worden met gemeenten, grensprovincies en buurlanden.

Financiële normen

Nieuw beleid heeft financiële gevolgen voor het Rijk en de decentrale overheden. Het is belangrijk dat departementen een duidelijk beeld scheppen van de kosten en baten van de maatregelen en hoe dit wordt gefinancierd. Zo komt niemand voor vervelende verassingen te staan.

Nieuw beleid moet in het kader van artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet aan de volgende financiële normen voldoen:

1. Het is duidelijk met welke kosten decentrale overheden te maken krijgen bij het uitvoeren van hun taken.
2. Er is duidelijkheid over de financieringswijze. Bij voorkeur krijgen decentrale overheden voor de uitvoering van (medebewinds)taken de mogelijkheid om eigen inkomsten te genereren (bijvoorbeeld heffingen of leges). Als dat niet kan of ongewenst is, bestaan er verschillende soorten uitkeringen waarmee decentrale overheden de uitvoering van een maatregel kunnen bekostigen. De voorkeursvolgorde is als volgt.

1. Algemene uitkering

Iedere gemeente en provincie krijgt een algemene uitkering uit het gemeente- of provinciefonds. Hoeveel geld een lokale overheid krijgt, hangt af van allerlei maatstaven. Bijvoorbeeld het aantal inwoners dat een gemeente heeft.

Decentrale overheden hebben wettelijke taken die ze met de algemene uitkering kunnen financieren. Gemeenten en provincies bepalen zelf hoeveel geld ze aan iedere taak besteden. Zo kunnen decentrale overheden beleid uitvoeren op een manier die past bij de lokale situatie.

2. Decentralisatie-uitkering

Een decentralisatie-uitkering is een ander soort uitkering uit het gemeente- of provinciefonds. Deze uitkering is bedoeld om een specifiek doel te bereiken. Departementen storten geld voor de

uitkering in het fonds. Gemeenten of provincies krijgen deze decentralisatie-uitkering en het is de bedoeling dat ze dit aan het beoogde doel van het departement besteden. Decentrale overheden zijn niet verplicht om zich over de besteding van het geld te verantwoorden.

3. Specifieke uitkering

De specifieke uitkering is een rechtstreekse uitkering uit de kas van één van de departementen. Decentrale overheden krijgen deze uitkering om een specifieke maatregel uit te voeren. Gemeenten en provincies zijn verplicht om het geld aan die maatregel te besteden. Hier moet jaarlijks financiële verantwoording over worden afgelegd. Voor het instellen van een specifieke uitkering is toestemming nodig van de ministerraad.

Informatienormen

Om beleid succesvol in te voeren, is het belangrijk dat alle partijen over de juiste informatie beschikken. Er is een aantal spelregels voor goede communicatie tussen het Rijk en decentrale overheden.

Die spelregels zijn per situatie vastgelegd op zogenoemde spelregelkaarten. U kunt deze kaarten opvragen bij BZK of via www.rijksoverheid.nl.

Het Rijk moet in de nieuwe wet- en regelgeving vastleggen hoe verschillende overheden informatie uitwisselen en onderling verantwoording afleggen. Die uitwisseling moet zo efficiënt mogelijk gebeuren. Overheden moeten zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande informatie. Ook proberen ze mee te liften op bestaande processen. Is de informatie al bekend bij een instantie? Of wisselen partijen bepaalde informatie vaker uit? Dan probeert het Rijk een manier te vinden om bij dit proces aan te sluiten.

Vragen of advies?

In deze brochure vindt u een samenvatting van de regels waaraan nieuw beleid met gevolgen voor decentrale overheden moet voldoen. De adviseurs van BDF vertellen u hier graag meer over.

Het BDF Adviesteam adviseert voor BZK de Ministerraad, de onderraden en de ambtelijke voorportalen. Bovendien staan de adviseurs in nauw contact met de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen. Ze helpen u om samen met decentrale overheden beleid te ontwikkelen dat nuttig en werkbaar is voor alle partijen.

Schakel tijdens het ontwerpen of aanpassen van maatregelen voor decentrale overheden op tijd uw BDF adviseur in. Zo voorkomt u vervelende verassingen. U kunt contact opnemen met het BDF Adviesteam voor:

- Een oriënterend gesprek. Waarmee moet uw departement rekening houden bij het ontwikkelen van beleid?

- Advies over het (verplicht) consulteren van decentrale overheden. Hoe staan provincies en gemeenten tegenover de plannen? En hoe zorgt u er samen voor dat het beleid uitvoerbaar en succesvol wordt?
- Hulp bij het kiezen van de juiste financiering. Wat zijn de regels voor financiering wanneer decentrale overheden betrokken zijn?

Samen werken we aan succesvol beleid.

BDF Adviesteam
adviseursbdf@minbzk.nl
+31 70 426 65 09

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Postbus 200011 | 2500 EA Den Haag

BDF Adviesteam
adviseursbdf@minbzk.nl
+31 70 426 65 09

Februari 2015